

UNG THƯ VÀ BỆNH TIM MẠCH: MỘT CHUYÊN KHOA SÂU CẦN QUAN TÂM

(Oncology and Cardiology: a
subspeciaty of importance)

PGS. TS. Phạm Nguyễn Vinh
Đại học Y khoa Phạm Ngọc Thạch
Bệnh viện Tim Tâm Đức
Viện Tim Tp. HCM

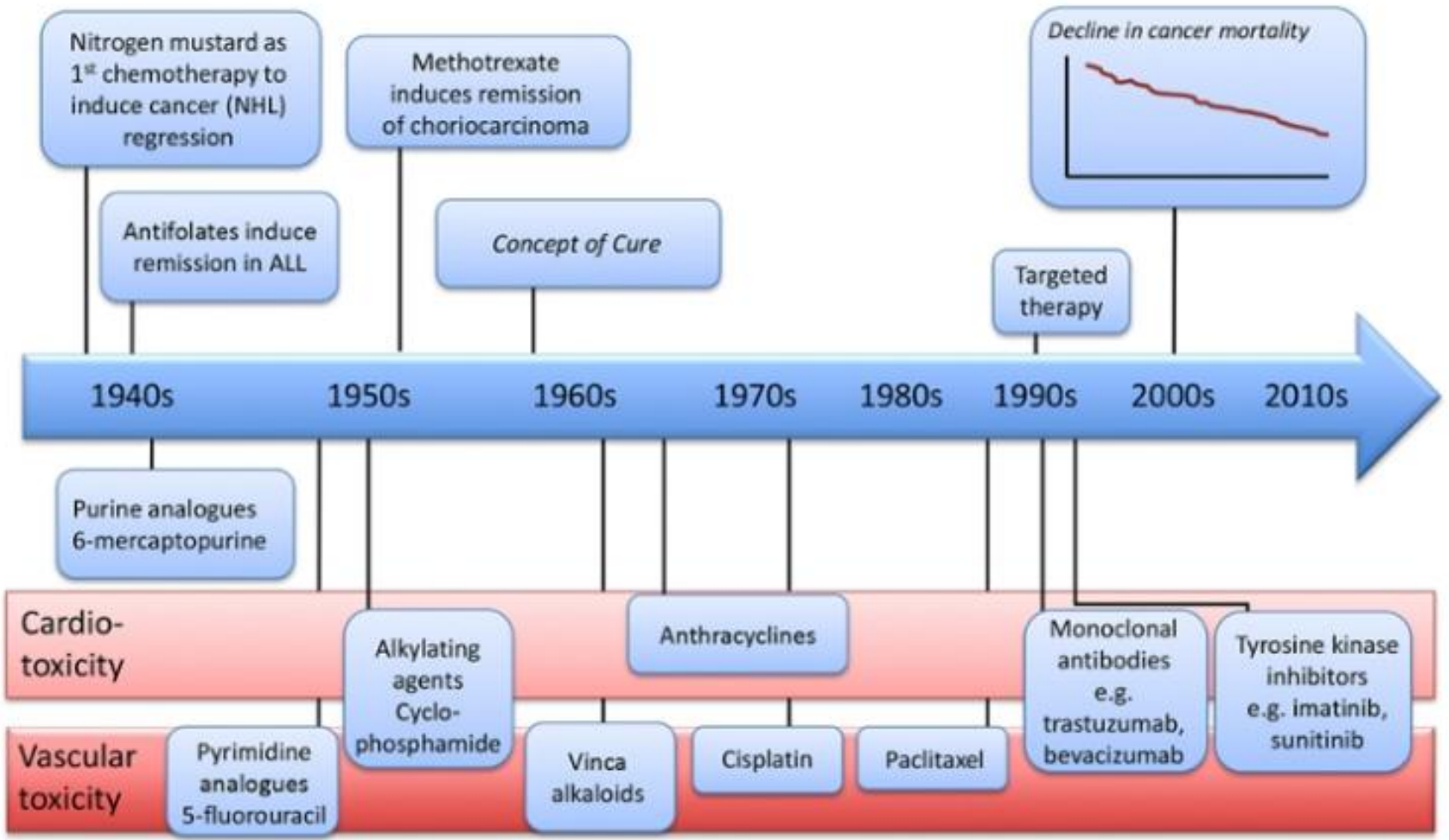
Tầm quan trọng của bệnh ung thư

- Bệnh ung thư ngày càng tăng: tại VN và thế giới
- Tại Mỹ: 1990 có 15 triệu người ung thư còn sống dự trù 20 triệu/năm 2020
- Bệnh nhân ung thư còn sống sau điều trị: tăng nguy cơ bệnh tim mạch
- Trẻ em sống sau ung thư: nguy cơ suy tim gấp 15 lần

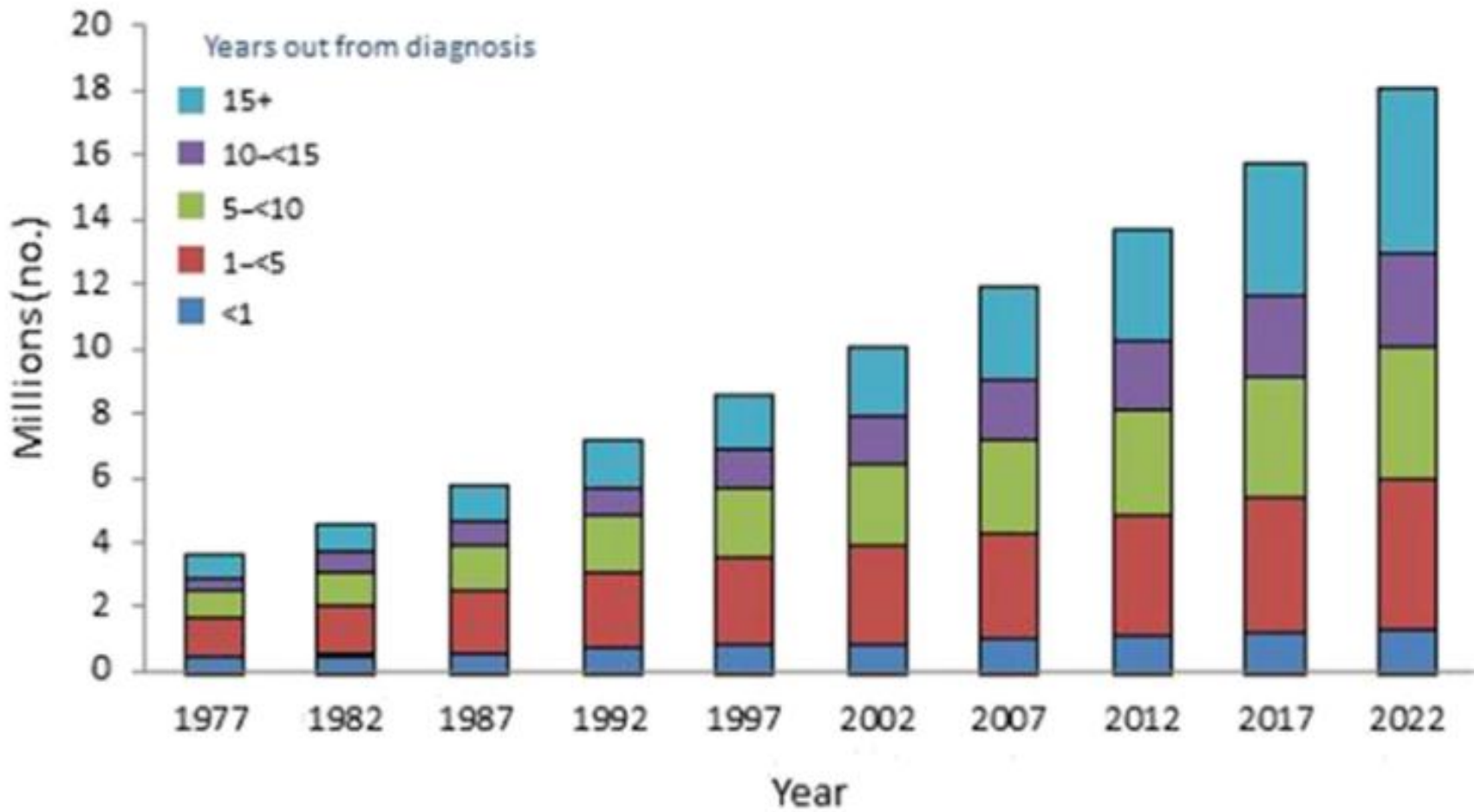
TL: Herrmann J. Clinical cardio-oncology 2017, Elsevier, p XVII - XXI

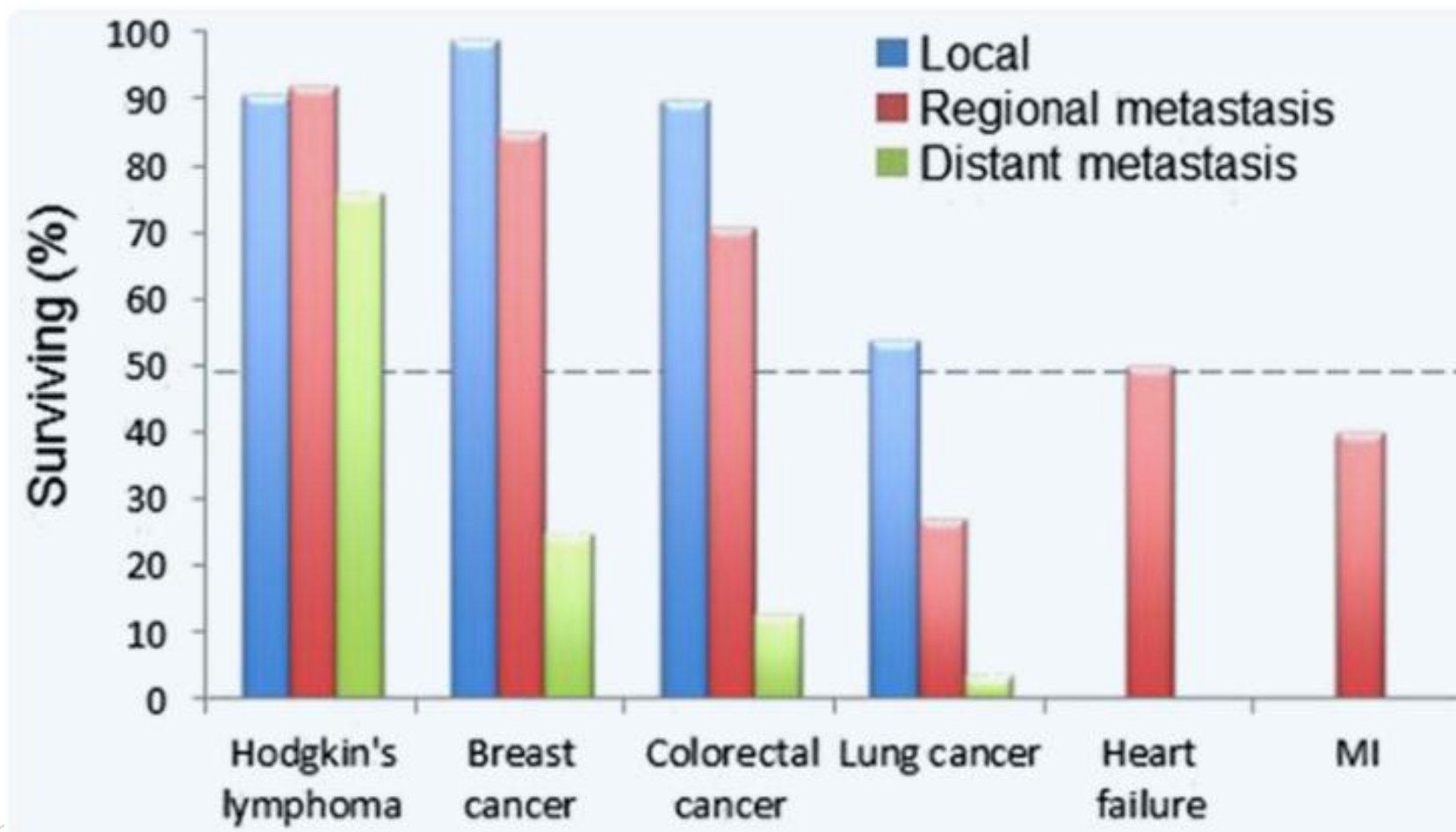
Lịch sử và thành công của hoá trị ung thư

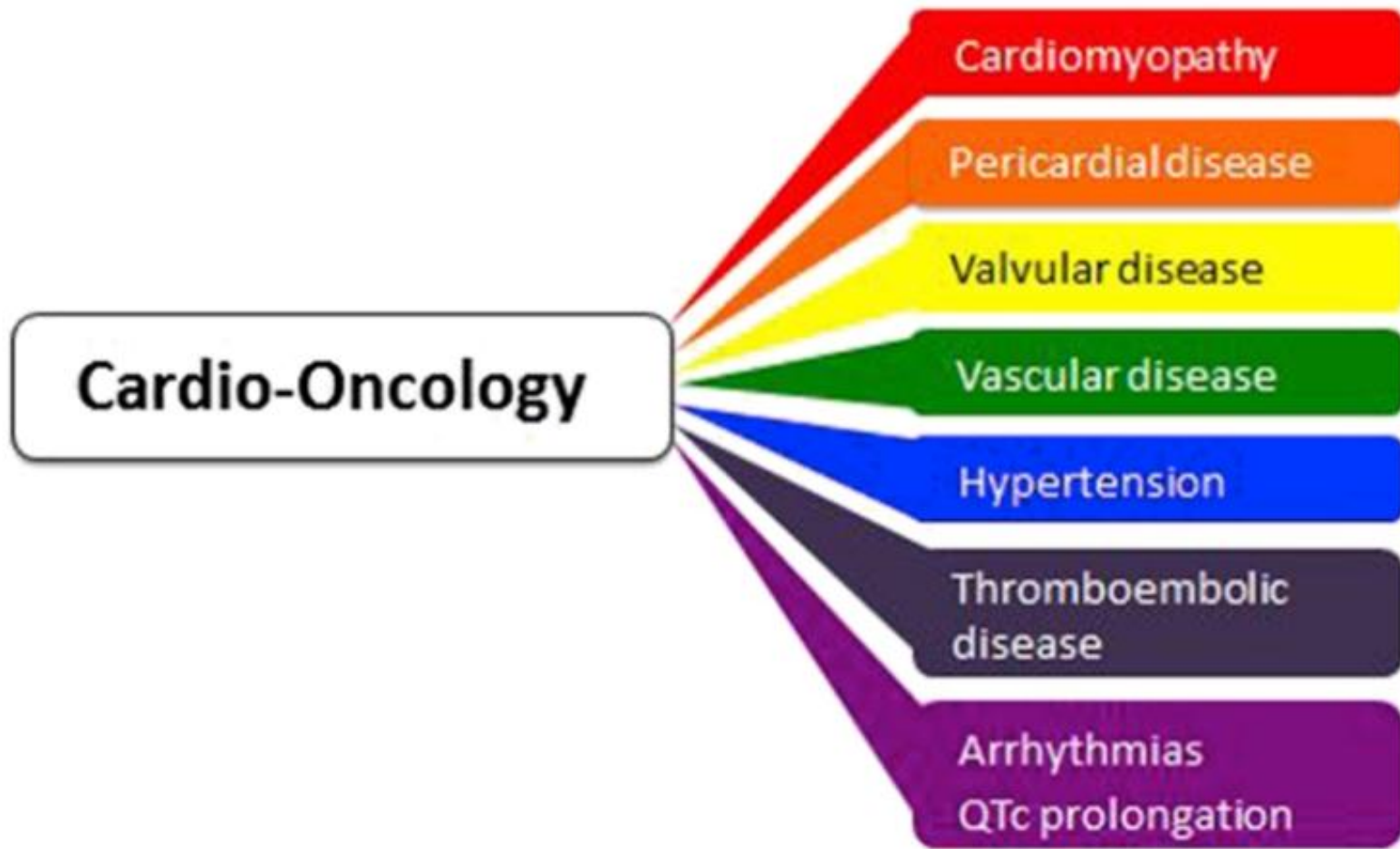
Biểu đồ số b/n ung thư còn sống tại Mỹ theo thời gian

Khả năng sống còn 5 năm của từng loại ung thư, suy tim và sau lần đầu nhập viện vì NMCT

The spectrum of oncology

TL: Herrmann J. Clinical cardio-oncology 2017, Elsevier, p XVII - XXI

Tần suất mới mắc RLCN/Thất trái do thuốc hoá trị ung thư (1)

Chemotherapy agents	Incidence (%)
Anthracyclines (dose dependent)	
Doxorubicin (Adriamycin) 400 mg/m ² 550 mg/m ² 700 mg/m ²	3-5 7-26 18-48
Idarubicin (>90 mg/m ²)	5-18
Epirubicin (>900 mg/m ²)	0.9-11.4
Mitoxanthone >120 mg/m ²	2.6
Liposomal anthracyclines (>900 mg/m ²)	2
Alkylating agents	
Cyclophosphamide	7-28
Ifosfamide <10 g/m ² 12.5-16 g/m ²	0.5 17
Antimetabolites	
Clofarabine	27
Antimicrotubule agents	
Docetaxel	2.3-13
Paclitaxel	<1
Monoclonal antibodies	
Trastuzumab	1.7-20.1 ^{28a}
Bevacizumab	1.6-4 ^{14b}
Pertuzumab	0.7-1.2

TL: Zamorano JL et al. Eur. Heart Journal, August 26,2016

Tần suất mới mắc RLCN/Thất trí do thuốc hoá trị ung thư (2)

Small molecule tyrosine kinase inhibitors	
Sunitinib	2.7–19
Pazopanib	7–11
Sorafenib	4–8
Dasatinib	2–4
Imatinib mesylate	0.2–2.7
Lapatinib	0.2–1.5
Nilotinib	1
Proteasome inhibitors	
Carfilzomib	11–25
Bortezomib	2–5
Miscellaneous	
Everolimus	<1
Temsirolimus	<1

TL: Zamorano JL et al. Eur. Heart Journal, August 26,2016

Các yếu tố kết hợp với nguy cơ độc tim khi điều trị bằng anthracyclines

Risk factors

- Cumulative dose
- Female sex
- Age
  - >65 years old
  - Paediatric population (<18 years)
- Renal failure
- Concomitant or previous radiation therapy involving the heart
- Concomitant chemotherapy
  - alkylating or antimicrotubule agents
  - immuno- and targeted therapies
- Pre-existing conditions
  - Cardiac diseases associating increased wall stress
  - Arterial hypertension
  - Genetic factors

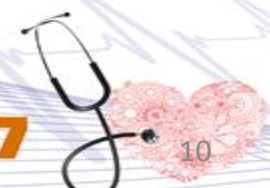
^aAnthracyclines (daunorubicin, doxorubicin, epirubicin, idarubicin) or anthracenedione (mitoxantrone).

Liều lượng tương đương các thuốc nhóm anthracycline so với doxorubicin gây suy tim

Drug	Relative cardiotoxicity	Incidence of HF rises to >5% when cumulative dose exceeds (mg/m ²)
Doxorubicin rapid infusion	1	400
Epirubicin	0.7	900
Daunorubicin	~0.75	800
Idarubicin	0.53	150

TL: Zamorano JL et al. Eur. Heart Journal, August 26,2016

Các phương tiện chẩn đoán giúp phát hiện tổn thương tim do thuốc/ b/n điều trị ung thư

Technique	Currently available diagnostic criteria	Advantages	Major limitations
Echocardiography: - 3D-based LVEF - 2D Simpson's LVEF - GLS	<ul style="list-style-type: none"> LVEF: >10 percentage points decrease to a value below the LLN suggests cardiotoxicity. GLS: >15% relative percentage reduction from baseline may suggest risk of cardiotoxicity. 	<ul style="list-style-type: none"> Wide availability. Lack of radiation. Assessment of haemodynamics and other cardiac structures. 	<ul style="list-style-type: none"> Inter-observer variability. Image quality. GLS: inter-vendor variability, technical requirements.
Nuclear cardiac imaging (MUGA)	<ul style="list-style-type: none"> >10 percentage points decrease in LVEF with a value <50% identifies patients with cardiotoxicity. 	<ul style="list-style-type: none"> Reproducibility. 	<ul style="list-style-type: none"> Cumulative radiation exposure. Limited structural and functional information on other cardiac structures.
Cardiac magnetic resonance	<ul style="list-style-type: none"> Typically used if other techniques are non-diagnostic or to confirm the presence of LV dysfunction if LVEF is borderlines. 	<ul style="list-style-type: none"> Accuracy, reproducibility. Detection of diffuse myocardial fibrosis using T1/T2 mapping and ECVF evaluation. 	<ul style="list-style-type: none"> Limited availability. Patient's adaptation (claustrophobia, breath hold, long acquisition times).
Cardiac biomarkers: - Troponin I - High-sensitivity Troponin I - BNP - NT-proBNP	<ul style="list-style-type: none"> A rise identifies patients receiving anthracyclines who may benefit from ACE-Is. Routine role of BNP and NT-proBNP in surveillance of high-risk patient needs further investigation. 	<ul style="list-style-type: none"> Accuracy, reproducibility. Wide availability. High-sensitivity. 	<ul style="list-style-type: none"> Insufficient evidence to establish the significance of subtle rises. Variations with different assays. Role for routine surveillance not clearly established.

Các điểm chính cần thực hiện khi chăm sóc b/n ung thư

- Thuốc chống ung thư: tăng nguy cơ suy tim
- Đo PXTM thất trái: trước và trong khi hoá trị
- Giới hạn dưới của PXTM: 50%
- Giảm PXTM $> 10\%$: cần theo dõi sát
- PXTM $< 50\%$: cần điều trị UCMC (hoặc ARB) kèm chẹn beta

Cơ chế bệnh ĐMV do điều trị ung thư

Agent	Pathophysiological mechanism	Risk of coronary artery disease and acute coronary syndrome
Fluoropyrimidines (5-FU, capecitabine, gemcitabine)	<ul style="list-style-type: none"> • Endothelial injury • Vasospasm	<ul style="list-style-type: none"> • Up to 18% manifest myocardial ischaemia • Up to 7–10%: silent myocardial ischaemia
Platinum compounds (cisplatin)	<ul style="list-style-type: none"> • Procoagulant status • Arterial thrombosis	<ul style="list-style-type: none"> • 20-year absolute risk of up to 8% after testicular cancer • 2% risk of arterial thrombosis
VEGF inhibitors (bevacizumab, sorafenib, sunitinib)	<ul style="list-style-type: none"> • Procoagulant status • Arterial thrombosis • Endothelial injury	<ul style="list-style-type: none"> • Risk of arterial thrombosis: bevacizumab 3.8%, sorafenib 1.7%, sunitinib 1.4%
Radiotherapy	<ul style="list-style-type: none"> • Endothelial injury • Plaque rupture • Thrombosis	<ul style="list-style-type: none"> • 2–7-fold increased relative risk of myocardial infarction • Cumulative 30-year coronary events incidence of 10% in Hodgkin lymphoma survivors • Risk proportional to irradiation dose

TL: Zamorano JL et al. Eur. Heart Journal, August 26,2016

Các điểm chính về bệnh ĐMV sau hoá trị

- Bệnh sử, tuổi, giới tính: lượng định nguy cơ BĐMV
- Cận lâm sàng phát hiện TMCB cơ tim khi cần
- Bệnh nhân điều trị bằng pyrimidine analogus; do ECG thường xuyên từ TMCB
- Phòng ngừa cơ ĐMV do hoá trị bằng nitrate ± ức chế calci
- Theo dõi lâu dài TMCB cơ tim: bệnh nhân hoá trị và xạ trị

Thuốc chống ung thư có thể gây loạn nhịp tim

Type of arrhythmia	Causative drug
Bradycardia	Arsenic trioxide, bortezomib, capecitabine, cisplatin, cyclophosphamide, doxorubicine, epirubicine, 5-FU, ifosfamide, IL-2, methotrexate, mitoxantrone, paclitaxel, rituximab, thalidomide.
Sinus tachycardia	Anthracyclines, carmustine.
Atrioventricular block	Anthracyclines, arsenic trioxide, bortezomib, cyclophosphamide, 5-FU, mitoxantrone, rituximab, taxanes, thalidomide.
Conduction disturbances	Anthracyclines, cisplatin, 5-FU, imatinib, taxanes.
Atrial fibrillation	Alkylating agents (cisplatin, cyclophosphamide, ifosfamide, melphalan), anthracyclines, antimetabolites (capecitabine, 5-FU, gemcitabine), IL-2, interferons, rituximab, romidepsin, small molecule TKIs (ponatinib, sorafenib, sunitinib, ibrutinib), topoisomerase II inhibitors (amsacrine, etoposide), taxanes, vinca alkaloids.
Supraventricular tachycardias	Alkylating agents (cisplatin, cyclophosphamide, ifosfamide, melphalan), amsacrine, anthracyclines, antimetabolites (capecitabine, 5-FU, methotrexate), bortezomib, doxorubicin, IL-2, interferons, paclitaxel, ponatinib, romidepsin.
Ventricular tachycardia/fibrillation	Alkylating agents (cisplatin, cyclophosphamide, ifosfamide), amsacrine, antimetabolites (capecitabine, 5-FU, gemcitabine), arsenic trioxide, doxorubicin, interferons, IL-2, methotrexate, paclitaxel, proteasome inhibitors (bortezomib, carfilzomib), rituximab, romidepsin.
Sudden cardiac death	Anthracyclines (reported as very rare), arsenic trioxide (secondary to torsade de pointes), 5-FU (probably related to ischaemia and coronary spasm), interferons, nilotinib, romidepsin.

TL: Zamorano JL et al. Eur. Heart Journal, August 26,2016

Thuốc chống ung thư kết hợp với QT dài và xoắn đỉnh

Cancer drug agents	Average QT prolongation (ms)	Increase in QTc >60 ms (%)	QTc >500 ms (%)	Torsade de pointes (%)
Anthracyclines				
Doxorubicin	14	11-14	NA	NA
Histone deacetylase inhibitors				
Depsipeptide	14	20-23.8	NA	NA
Vorinostat	<10	2.7-6	<1	NA
Tyrosine kinase inhibitors				
Axitinib	<10	NA	NA	NA
Bosutinib	NA	0.34	0.2	NA
Cabozantinib	10-15	NA	NA	NA
Crizotinib	9-13	3.5	1.3	NA
Dasatinib	3-13	0.6-3	<1.4	NA
Lapatinib	6-13	11	6.1	NA
Nilotinib	5-15	1.9-4.7	<1.2	NA
Pazopanib	NA	NA	2	<0.3
Ponatinib	<10	NA	NA	NA
Sorafenib	8-13	NA	NA	NA
Sunitinib	9.6-15.4	1-4	0.5	<0.1
Vandetanib	36	12-15	4.3-8	Described, % NA
Vemurafenib	13-15	1.6	1.6	Described, % NA
Others				
Arsenic trioxide	35.4	35	25-60	2.5

Yếu tố nguy cơ của QT dài trên b/n ung thư

TL: Zamorano JL et al. Eur. Heart Journal, August 26,2016

Risk factors for QT prolongation	
Correctable	Non-correctable
<p>Electrolyte imbalance</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nausea and emesis • Diarrhoea • Treatment with loop diuretics • Hypokalaemia (≤ 3.5 mEq/L) • Hypomagnesaemia (≤ 1.6 mg/dL) • Hypocalcaemia (≤ 8.5 mg/dL) <p>Hypothyroidism</p> <p>Concurrent use of QT-prolonging drugs</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antiarrhythmic • Anti-infective • Antibiotic • Antifungal • Psychotropic • Antidepressant • Antipsychotic • Antiemetic • Antihistamine	<ul style="list-style-type: none"> • Family history of sudden death (occult congenital LQTS or genetic polymorphisms) • Personal history of syncope • Baseline QTc interval prolongation • Female gender • Advanced age • Heart disease • Myocardial infarction • Impaired renal function • Impaired hepatic drug metabolism

Các điểm chính về QT và ung thư

- Trước hoá trị: đo ECG và tính QT
- Bệnh nhân có tiền sử QT dài, được điều trị bằng thuốc có khả năng kéo dài QT; nhịp tim chậm, rối loạn tuyến giáp: theo dõi thường xuyên bằng ECG
- Ngưng hoặc thay đổi hoá trị khi QTc > 500 ms hoặc QTc dài thêm > 60 ms
- Tránh hạ kali máu, tim rất chậm: b/n đang hoá trị bằng thuốc có thể kéo dài QT
- Tránh sử dụng thuốc tim kéo dài QT trên b/n hoá trị bằng thuốc kéo dài QT

Các yếu tố LS kết hợp với tăng nguy cơ huyết khối thuyên tắc/b/n ung thư

Cancer-related factors

- Primary site of cancer (mostly pancreas, brain, stomach, kidney, lung, lymphoma, myeloma)
- Histology (specially adenocarcinoma)
- Advanced stage (metastatic)
- Initial period after cancer diagnosis

Patient-related factors

- Demographics: older age, female sex, African ethnicity
- Comorbidities (infection, chronic kidney disease, pulmonary disease, atherothrombotic disease, obesity)
- History of venous thromboembolism, inherited thrombophilia
- Low performance status

Treatment-related factors

- Major surgery
- Hospitalization
- Chemotherapy and anti-angiogenic agents
- Hormonal therapy
- Transfusions
- Central venous catheters

Chiến lược theo dõi và xử trí tăng áp phổi do thuốc

Baseline assessment	<ul style="list-style-type: none"> • Consider risk factors and associated conditions for PAH^a • Assess NYHA/WHO functional class • Consider 6-minute walk test • Consider NT-proBNP • Assess echocardiographic level of probability of PH
Surveillance strategy	<p>Asymptomatic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Assess NYHA/WHO functional class every 3 months • Assess echocardiographic level of PAP every 3 months • Consider presence of other indications for right heart catheterization • Consider further evaluation for suspected PH^a <p>Symptomatic</p> <ul style="list-style-type: none"> • Assess NYHA/WHO functional class • Perform 6-minute walk test • Sample blood for NT-proBNP • Assess echocardiographic level of probability of PH • Consider indications for right heart catheterization in PH referral centre^a • Consider interruption of cancer therapy^b

Chiến lược giảm độc tim do hoá trị

TL: Zamorano JL et al. Eur. Heart Journal, August 26,2016

Chemotherapy drug	Potential cardioprotective measure	
All chemotherapy drugs	Identify and treat cardiovascular risk factors	
	Treat comorbidities (CAD, HF, PAD, HTN)	
	QTc prolongation and torsade de pointes: - Avoid QT prolonging drugs - Manage electrolyte abnormalities	
	Minimize cardiac irradiation	
Anthracyclines and analogues	Limit cumulative dose (mg/m ²): - Daunorubicin <800 - Doxorubicin <360 - Epirubicin <720 - Mitoxantrone <160 - Idarubicin <150	
	Altered delivery systems (liposomal doxorubicin) or continuous infusions	
	Dexrazoxane as an alternative	
	ACE-Is or ARBs	
	β-blockers	
	Statins	
	Aerobic exercise	
	Trastuzumab	ACE-Is
		β-blockers

Lợi điểm của thể dục trong và sau điều trị ung thư

Improvement of:

- Cardiorespiratory and cardiovascular function
- Body composition (preservation or increase in muscle mass, loss of fat mass)
- Immune function
- Chemotherapy completion rates
- Muscle strength and flexibility
- Body image, self-esteem and mood

Reduction in:

- Number and severity of side effects including nausea, fatigue and pain
- Reduction of hospitalization duration
- Reduction of stress, depression and anxiety

Tần suất mới mắc tăng huyết áp khi điều trị thuốc VEGF inhibitors

Drug	Number of studies included	Number of patients	Incidence of all grades of HTN, %	Incidence of stage 3-4 HTN, %
Bevacizumab ¹⁶⁵	20	6754	23.6	7.9
Sunitinib ¹⁶⁷	13	4999	21.6	6.8
Sorafenib ¹⁶⁸	13	2492	15.3	4.4
Axitinib ¹⁶⁹	10	1908	40.1	13.1
Vandetanib ¹⁷⁰	11	3154	24.2	6.8
Regorafenib ¹⁷¹	5	750	44.4	12.5

Kết luận Chương trình đào tạo chuyên khoa tim mạch ung thư

